

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoP/55/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115208689
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4115208689.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: X. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. Q. č. XXX, zastúpený JUDr. Dianou Bereseckou, advokátkou so sídlom Nitra, Farská 33, o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony X., t.č. J. O. B., n.o., so sídlom B., J. XXXX/XX, za účasti Okresného prokurátora v Nitre, o odvolaní X. proti uzneseniu Okresného súdu Nitra, zo dňa 1. júla 2015, č. k. 11Ps/14/2015 - 30, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa podľa ust. § 187 ods. 1 v spojení s ust. § 29 ods. 6, OSP ustanovil B. V., nar. XX.X.XXXX, bytom C., B. XX za opatrovníka pre X. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. Q. XXX, o ktorej pozbavení spôsobilosti na právne úkony sa má v tomto konaní rozhodnúť. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu dňa 27.03.2014 domáhal, aby súd pozbavil jeho manželku X. V. spôsobilosti na právne úkony z dôvodu, že trpí demenciou, ktorá ju robí neschopnou orientovať sa v čase a priestore a rozhodovať o sebe a o svojom majetku. S poukazom na ust. § 187 ods. 1 a § 29 ods. 6 OSP ustanovil X. V. pre toto konanie opatrovníka B. V.. Zároveň v dôvodoch poukázal na to, že funkcia opatrovníka ustanovená v tomto konaní podľa § 187 ods. 1 nie je totožná s funkciou opatrovníka ustanoveného v zmysle § 189a ods.1 OSP, ktorá sa ustanovuje až v prípade pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vyšetrovanej osoby.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie X. V., ktorá nesúhlasila s ustanovením B. V. za jej opatrovníka v tomto konaní, pretože tento nespĺňa zákonné predpoklady na výkon tejto funkcie v zmysle ust. § 29 ods. 6 OSP. Uviedla, že ide o jej vnuka, pričom ho považuje za osobu nevhodnú na výkon funkcie opatrovníka pre toto konanie. Poukázala na to, že B. V. nemá žiadnu vedomosť o jej zdravotnom stave, aktuálnych pomeroch a potrebách, žiadnym spôsobom sa o ňu nezaujíma a nemá voči nemu dôveru. Dodala, že vykonáva len pokyny navrhovateľa, ktorého návrh považuje voči jej osobe za nekorektný, nedôstojný a urážajúci. Poukázala na to, že v jej rodinnom prostredí existujú blízke osoby, ktoré by v prípade potreby jednoznačne zastali funkciu opatrovníka v konaní tak, aby jej záujmy hájili a nie poškodzovali, pretože ju poznajú, dlhoročne jej pomáhajú, záleží im na nej a rešpektujú jej potreby. Mala za to, že jej zdravotný stav a sociálna situácia jej umožňujú fungovať za pomoci kvalifikovaného personálu H. J. O. B. s celodennou starostlivosťou, v ktorom sama chcela byť umiestnená. Z uvedených dôvodov žiadala, aby za opatrovníka boli ustanovené jej vnučky Q. O., I. A. a X. I., ku ktorým má dôveru.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Uviedol, že jeho manželka nevie kto je, nevie kto je on, nepozná svoje deti ani vnúčatá, nevie sa orientovať ani v priestore, ani v čase. Je preto presvedčený, že odvolanie napísala niektorá z vnučiek, ktoré navrhujú zároveň, aby boli ustanovené za opatrovníčky. Uvedené vnučky nepovažoval za vhodné k tomu, aby boli ustanovené do funkcie jej opatrovníka. Pokiaľ ide o osobu B. V., uviedol, že

ide o vnuka, voči ktorému má plnú dôveru, spolu s jeho otcom X. V. zabezpečuje starostlivosť o neho a spolu navštevujú jeho manželku v zariadení sociálnych služieb.

Okresná prokurátorka v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a za opatrovníka navrhuje určiť L. A. Q., a to s poukazom na existenciu zjavného konfliktu medzi osobami, ktoré by mohli zastávať funkciu opatrovníka .

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa nie je vecne správne a preto ho podľa § 221 ods.1 písm. h) OSP a ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 187 ods. 1 OSP tomu, o ktorého spôsobilosti na právne úkony ide, ustanoví súd opatrovníka pre konanie.

Podľa § 29 ods. 6 OSP, za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke. Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec. Súd nemôže ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý prejednáva vec; to neplatí vo veciach, v ktorých hodnota pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 500 eur (ďalej len "drobné spory").

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.

Podľa § 4 ods. 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obec pri výkone samosprávy najmä plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 55 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností je sociálna služba poskytovaná opatrovníkovi, fyzickej osobe, ktorá má záujem vykonávať funkciu opatrovníka a fyzickej osobe, ktorá si sama nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy.

Podľa § 55 ods. 2 písm. a) cit. zákona, za pomoc podľa odseku 1 sa považuje zastupovanie fyzickej osoby v konaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony, obmedzení spôsobilosti na právne úkony alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony,

V prípade konania o spôsobilosti na právne úkony Občiansky súdny poriadok v ust. § 187 ods. 1 OSP obligatórne ukladá súdu povinnosť určiť tomu, o koho pozbavenie, resp. obmedzenie spôsobilosti na právne úkony ide, opatrovníka pre toto konanie. Súd pri ustanovovaní opatrovníka postupuje podľa § 29 a násl. OSP. Uvedené znamená, že za osobu opatrovníka súd vyberá prednostne z prostredia, ktoré je blízke účastníkovi konania, ktorému sa má opatrovník ustanoviť. Pôjde najmä o osobu pochádzajúcu z rodinného, pracovného, kultúrneho, prípadne z iného prostredia, ktoré je účastníkovi blízke. Za opatrovníka možno ustanoviť aj obec. Takto formulovaný rámec pre ustanovenie obce opatrovníkom osobe, o ktorej obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v konaní ide, však môže nastúpiť za použitia princípu subsidiarity, až po vyčerpaní všetkých ostatných možností pre ustanovenie opatrovníka z okruhu do úvahy prichádzajúcich osôb. Taktiež je dôležité, aby súd rešpektoval všetky procesné predpoklady, ktoré zákon s ustanovením opatrovníka spája, napr. zaoberať sa otázkou, či medzi opatrovníkom a osobu, ktorej záujmy zastupuje, neexistuje stret záujmov. Týmto rešpektovaním procesných predpokladov zo strany súdu sa v konečnom dôsledku zvyrazňuje aj jeho zodpovednosť za to, aby práva alebo právom chránené záujmy osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony ide, boli

dostatočne hájené, ktorej zodpovednosti sa súd nemôže zbaviť. V súvislosti s ustanovením opatrovníka osobe, o ktorej spôsobilosť na právne úkony ide, je logické, aby tento so svojím ustanovením súhlasil s výnimkou obce. To znamená, že obec nemôže vyjadriť nesúhlas s ustanovením za opatrovníka osobe, o ktorej spôsobilosti na právne úkony ide, na zastupovanie takejto osoby v konaní, pretože povinnosť obce zastupovať osobu, o ktorej spôsobilosť na právne úkony ide, upravuje vyššie citované ust. § 55 ods. 1, 2 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré považuje za sociálnu pomoc zastupovanie fyzickej osoby ale len za predpokladu, že ide o osobu, ktorá si nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy a ide o zastupovanie takejto osoby v konaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony, obmedzení spôsobilosti na právne úkony alebo vrátení spôsobilosti na právne úkony, o ktorý prípad ide aj v danej veci.

V predmetnej veci odvolací súd preskúmaním spisového materiálu a konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že súd prvého stupňa pochybil, keď nevykonal dostatočné šetrenie ohľadne možností ktorú osobu pochádzajúcu z rodinného, prípadne z iného prostredia, ktoré je X. V., o ktorej spôsobilosti na právne úkony v tomto konaní ide, možno ustanoviť za opatrovníka. V danom prípade súd prvého stupňa ustanovil osobu B. za opatrovníka v tomto konaní, ktorého navrhol na základe výzvy súdu prvého stupňa zo dňa 15.4.2015 navrhovateľ a ktorý v písomnom podaní zo dňa 23.4.2015 (č.l. 18 spisu) vyjadril súhlas. Súdom prvého stupňa v tomto smere neboli rešpektované všetky procesné predpoklady, ktoré zákon s ustanovením opatrovníka spája, keď sa nezaoberal otázkou, či medzi osobou navrhovanou zo strany navrhovateľa na funkciu opatrovníka a osobu, ktorej záujmy má zastupovať, neexistuje stret záujmov. Z odvolania X. V. vyplýva, že aj keď ide o jej vnuka, nemá k nemu dôveru, nesúhlasí s jeho ustanovením za opatrovníka a na druhej strane zase navrhovateľ namietá spôsobilosť vnučiek navrhovaných jeho manželkou za jej opatrovníka, čo vyvoláva pochybnosti o schopnosti rodinných príslušníkov vykonávať funkciu opatrovníka, pre konflikt záujmov X. V. a členov jej rodiny. V tomto smere nedostatočne prešetril možnosť ustanovenia za opatrovníka inú osobu pochádzajúcu buď z rodinného, prípadne z iného prostredia, ktoré by mohlo byť X. V. blízke.

Vzhľadom k vyššie uvedenému odvolací súd napadnuté uznesenie podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP zrušil a vec podľa § 221 ods. 2 OSP vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd opätovne prešetrí možnosť ustanovenia za opatrovníka osobu pôsobiacu v rodinnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je X. blízke a ktorá bude so zastupovaním súhlasiť. Pokiaľ by bol preukázaný konflikt záujmov medzi osobami, ktoré by mohli byť zastávať funkciu opatrovníka a súdu prvého stupňa sa nepodarí nájsť inú osobu pochádzajúca z rodinného, prípadne z iného prostredia, a ktorá by s ustanovením za opatrovníka súhlasila, ustanoví za opatrovníka L. A. Q., ktorá vzhľadom na ust. § 55 ods. 1, 2 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov má zákonnú povinnosť zastupovať X. pretože ide o osobu, ktorá si nedokáže uplatňovať a chrániť práva a právom chránené záujmy a ide o zastupovanie v konaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony. S takto ustanoveným opatrovníkom potom bude vo veci ďalej konať, pričom ustanovenému opatrovníkovi je nutné doručiť návrh na začatie konanie ako aj všetky písomnosti v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.